

سیاہ را از شب
زمینه و زمانه فیلم نوآر

جیمز نرمور

ترجمه محمد جواد مظفریان

سرشناسه: نرمور، جیمز - James Naremore
عنوان و نام پدیدآور: سیاه‌تر از شب زمینه و زمانه فیلم نوآر / جیمز نرمور
[ترجمه] محمدجواد مظفریان.

مشخصات نشر: تهران: مینوی خرد، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۴۸۲ ص. مصور

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۲۰-۳۹-۰

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: More than night: film noir in its contexts, ©1998

یادداشت: کتابنامه.

یادداشت: نمایه.

موضوع: فیلم نوآر - تاریخ و نقد.

موضوع: فیلم نوآر - ایالات متحده - تاریخ و نقد

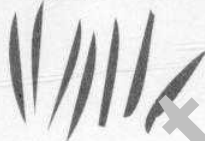
موضوع: سینما - ایالات متحده

شناسه افزوده: مظفریان، محمدجواد

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ ن۹ ف / ۹ / ۱۹۹۵ PN

رده‌بندی دیویی: ۷۹۱/۴۳۶۵۵

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۲۸۰۷۲۸

انتشارات مینوی خرد

سیاه‌تر از شب

زمینه و زمانه فیلم نوآر

جیمز نرمور

این کتاب ترجمه‌ای است از

More than night: film noir in its contexts, 1998,

James Naremore, University of California Press

ترجمه محمدجواد مظفریان

ویراسته علیرضا سیداحمدیان

تولید و ویرایش: کارگاه مینوی خرد

طراح جلد: مهران زمانی

چاپ: جباری، صحافی: حبیب

۷۰۰ نسخه، چاپ اول ۱۳۹۵

حقوق چاپ و نشر محفوظ است

انتشارات مینوی خرد، بلوار میرداماد، خیابان شاه نظری

خیابان دوم، شماره ۲۲ / واحد ۲۲

تلفن: ۲۲۲۵۷۷۱۶ و ۲۲۲۵۶۹۴۲ و ۲۲۲۵۱۱ و ۲۲۹۲۲۰۱۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۲۰-۳۹-۰

www.minooyekherad.com

فهرست مطالب

یادداشت مرجم	۸
فهرست تصاویر	۱۲
سپاسگزاری	۱۴
پیشگفتار مؤلف پرویز اسدالله	۱۸
مقدمه: از این جای فیلم رسیدم	۲۲
فصل اول: تاریخ یک ایده	۳۳
نوار متولد می شود: پاریس، ۱۹۴۶-۱۹۵۱	۴۱
همه جا تاریکی	۶۵
فصل دوم: مدرنیسم و ملودرام خونین: سه مورد مطالعاتی	۸۱
باور به هیچ	۹۷
همدردی با شیطان	۱۱۵
اتاق گاز	۱۳۹
فصل سوم: از فیلم های نوآر تا لیست های سیاه: سانسور و سیاست	۱۵۷
بورژن و طعم گس آن	۱۷۵
مارها آزادند	۱۸۵
سال های پس از ۱۹۴۷	۱۹۷

فصل چهارم. کم همان زیاد است: بودجه‌ها و تمایز انتقادی	۲۱۵
نویسنده در برابر میان بودجه‌ها	۲۲۵
دوران پس از فیلم‌های رده B	۲۴۵
فصل پنجم. چه همان نواست: سبک‌های نوآر	۲۵۹
سیاه و سفید و قتل	۲۶۵
هجو، تقلید، مد	۲۹۷
فصل ششم. آن سری دیگر خجسته	۳۲۵
آسیا	۳۳۲
آمریکای لاتین	۳۳۷
آفریقا	۳۴۲
فصل هفتم. مدیاسکیپ نوآر	۳۶۹
فصل هشتم. نوآر در قرن بیست و یکم	۳۹۹
افسانه‌ها و فهرست‌ها	۴۰۱
پژوهش‌های بیشتر	۴۱۰
سبک‌های دیگر نوآر	۴۱۶
نوآر هرگز نمی‌میرد	۴۲۳
یادداشت‌های مترجم	۴۴۲
کتابشناسی	۴۴۸
نمایه فیلم‌ها	۴۶۲
نمایه اشخاص	۴۸۰

این پرسش که «فیلم نوآر چیست؟» - سبک است؟ ژانر است؟ دوره‌ای در تاریخ سینما و فیلمسازی است؟ ویژگی‌هایش چیست؟ چگونه تعریف می‌شود؟، و پرسش‌هایی از این دست ... پرسشی است که از همان اولین دهه‌ها که در اواسط دهه ۱۹۴۰ به اصطلاح «نوآر» اشاره شد، و در نخستین کتابی که در میانه دهه ۱۹۵۰ درباره موضوع نوآر نگاشته شد، «کتابی که آن را معیار تمام آثار بعدی ناظر به این موضوع تعیین می‌کند»، پاسخ‌های گوناگون و متفاوتی دریافت کرده است. جیمز نرمور، نویسنده، منتقد و استاد بازنشسته دانشگاه ایندیانا، به یمن دانش و احاطه مثال‌زدنی خود از تاریخ سینما و تاریخ سینما، و نیز تاریخ سیاسی و اجتماعی و ادبی و هنری آمریکا، با قرار دادن این اصطلاح در «زمینه‌ها و زمانه‌های گوناگون، آن را «مسئله‌دار» و به نوعی «پدیدارشناسی» می‌کند، و با این کار توفیق می‌یابد که موفق‌ترین کتاب خویش را به منبعی مهم برای مطالعه این ژانر و معانیات بعدی در این زمینه تبدیل کند.

نرمور تحصیلات ادبی دارد، با گرایش و علاقه به ادبیات مدرن؛ نویسنده محبوبش جیمز جویس است، و اولین کتابی هم که منتشر کرده در مورد ویرجینیا وولف است. از کودکی به سینما علاقه داشته و حتی در دبیرستان فیلمی شانزده میلیمتری هم ساخته است. علاقه‌اش به هنر و ادبیات و مسائل سیاسی که در دهه ۱۹۶۰ در اوج فعالیت‌های حقوق

مدنی و دانشجویی و در اوج محبوبیت سینمای هنری در آمریکا رشد کرده بود، باعث شده‌اند حرفه نویسندگیش را در سینما، «که مضامین آشکار اجتماعی و مخاطبی انبوه دارد»، بی‌بگیرد. علاقه به مسائل اجتماعی در تار و پود نوشته‌هایش تیدیه شده است، و در کنار علاقه به همان اندازه مهم او به مسائل زیبایی‌شناختی هنر سینما، به آن‌ها کیفیتی خاص بخشیده و او را به نویسنده‌ای جذاب — هرچند کمیاب در این عرصه، به قول خودش، «از رده خارج» — می‌سازد. به قولی، او متخصصی متعهد است. تعجب‌آور نیست که یکی از قهرمان‌های فرهنگیش آرسن ولز است، یکی از معترض‌ترین چهره‌های تاریخ هاله. ود که در نهایت به اروپا تبعید شد؛ و در عین حال از مهم‌ترین کارگردانان سینمای هنری، و کتابی هم درباره او نگاشته است: دنیای جادویی آرسن ولز، که به گفته دیگر وارسناس برجسته، جاناناتان ژنبنام، مهم‌ترین کتاب درباره این فیلمساز شورشی است. از نرمور به شرکانس به فارسی ترجمه شده است: بازی در سینما، به ترجمه حمیدرضا منتظری؛ بخش‌های فصل اول این کتاب هم بیشتر ترجمه شده است.

ایده ترجمه این کتاب از مازیار اسلامی است، که زمانی که مشغول کار روی کتاب دیگری بودم، آن را پیشنهاد کردند. ایشان با گشاده‌رویی متن ترجمه را با متن اصلی مطابقت دادند و نکاتی ارزشمند را به‌شرد کردند. مدیون و سپاسگزار ایشان هستم، هرچند ناکفته پیدا است مسئولیت، که به‌غرض در ترجمه متوجه مترجم است.